

PETR ŽITAVSKÝ

Život a osobnost kronikáře vrcholného středověku v kontextu jeho
vypravěčských strategií

Robert Antonín

Studie vykresluje osobnost Petra Žitavského (zemř. 1339) na základě vypravěčských strategií, které použil ve Zbraslavské kronice. Vychází přitom ze základních předpokladů literární teorie, podle nichž se každý autor nevyhnutelně pohybuje v hranicích vlastního myšlenkového horizontu. Tyto parametry jsou určeny jednak autorovým kulturním a společenským statusem, jednak jeho ideologickým záměrem a předběžnou představou o potenciálním publiku. Petr je charakterizován jako zralý muž, čemuž odpovídá jeho reflexe minulosti a současnosti. S přibývajícím věkem se zvyšuje jeho negativní vnímání současnosti a idealizace minulosti. Ujímá se role moralisty a kritika své doby, intelektuála se skeptickým pohledem. Vystupuje také jako tvůrčí osobnost s bytostným intelektuálním a morálním tvůrčím nutkáním a touhou reformovat společnost jako celek. Petr chtěl být uznáván jako přesvědčený mnich cisterciáckého řádu. Jeho oddanost řádu z něj učinila jeho ideologa a tvůrce cisterciácké propagandy. Analýza ukazuje, že Petr byl systematickým pragmatikem sledujícím ekonomický prospěch svého kláštera stejně jako své vlastní politické zájmy. Předložené poznatky o intencích Zbraslavské kroniky přispějí nejen k interpretaci tohoto díla, ale také k relevantnímu pochopení historického období, které je v ní popisováno.